

Tudatupa – tutkimusdatan tutkijapalvelut

Tutkijapalvelut näkyviksi - tutkimusaineistot ja
kirjaston rooli –seminaari 4.11.2013
Mari Elisa Kuusniemi,
Meilahden kampuskirjasto Terkko



Esityksen sisältö

- Mitä tehtiin?
- Mitä siitä opimme?



Tudatupa =

Helsingin yliopiston kirjaston tutkimusdataan liittyvä henkilöstökoulutusprojekti.

- Alkoi syksyllä 2012
- Päättyi 30.8.2013

Mukana:

- 15-20 kirjastolaista oppijaa
- 1 projektikoordinaattori
- + vierailevia asiantuntijoita

Koulutussuunnitelma

Miten tulkitaan vai
eriteltä tutkimus-
data - avarissa?

- Miten
Opetetaan

DATANHALLIN-
TASUUNNITELMA

KAIJA S. ARJA LAP-
LAINEN

Mikä on säilytettiin
nä dataa?

datan omistajuu-
systeemi

PEKKA

- Missä
Säilytetään

PERUSJUTTU
METADATAS

KIMMO

- Etikan &
Iait &
Yliopiston

EVA

- MITEN
OPEAAN
VIITATAAN

Ela

METADATA

- Miten
pidetään
käynnöhelp.

- ETIKKA
- OIKEUDELLI-
SET KUN

- Miten
metatata

Mowica
Mika

LIIISA



Meillä oli 10 työpajaa (3 h/kerta)

Aiheita mm.

- Tutkimusdata-arkistot
- Datan dokumentointi ja metadata
- Datanhallintasuunnitelmien tekeminen
- Rekisteridatan käyttö tutkimuksessa
- Liber: Ten recommendations for libraries to get started with research data management



Meillä kävi vierailevia asiantuntijoita...

- Tutkijoita kertomassa omassa tutkimuksessa käyttämästään datasta.
 - datamallit ja metadata
 - datan käyttö ja eettiset säännöt
- Data-arkistojen tuottajia (CSC, FSD).
- Pysyvien tunnisteiden asiantuntija Kansalliskirjastosta.
- Kansallisten terveys- ja hyvinvointi-tilastojen ja rekistereiden asiantuntija.



Teimme tehtäviä työpajojen välissä kuten...

- Etsi "Data Librarian" -työpaikka ilmoituksia. Lue vaatimukset. Mieti mitä näitä taitoja sinulla jo on. Mitä taitoja vielä tarvitset?
- Etsi kirjastojen tekemiä datanhallinnan verkkosivustoja. Mitkä näyttäisivät olevan pääaiheet?
- Varaudu opettamaan 10 minuutissa muille tärkeä asia tutkimusdatan hallinnasta.
- Valmistele esitys oman tieteenalasi tutkimusdata-arkistosta.



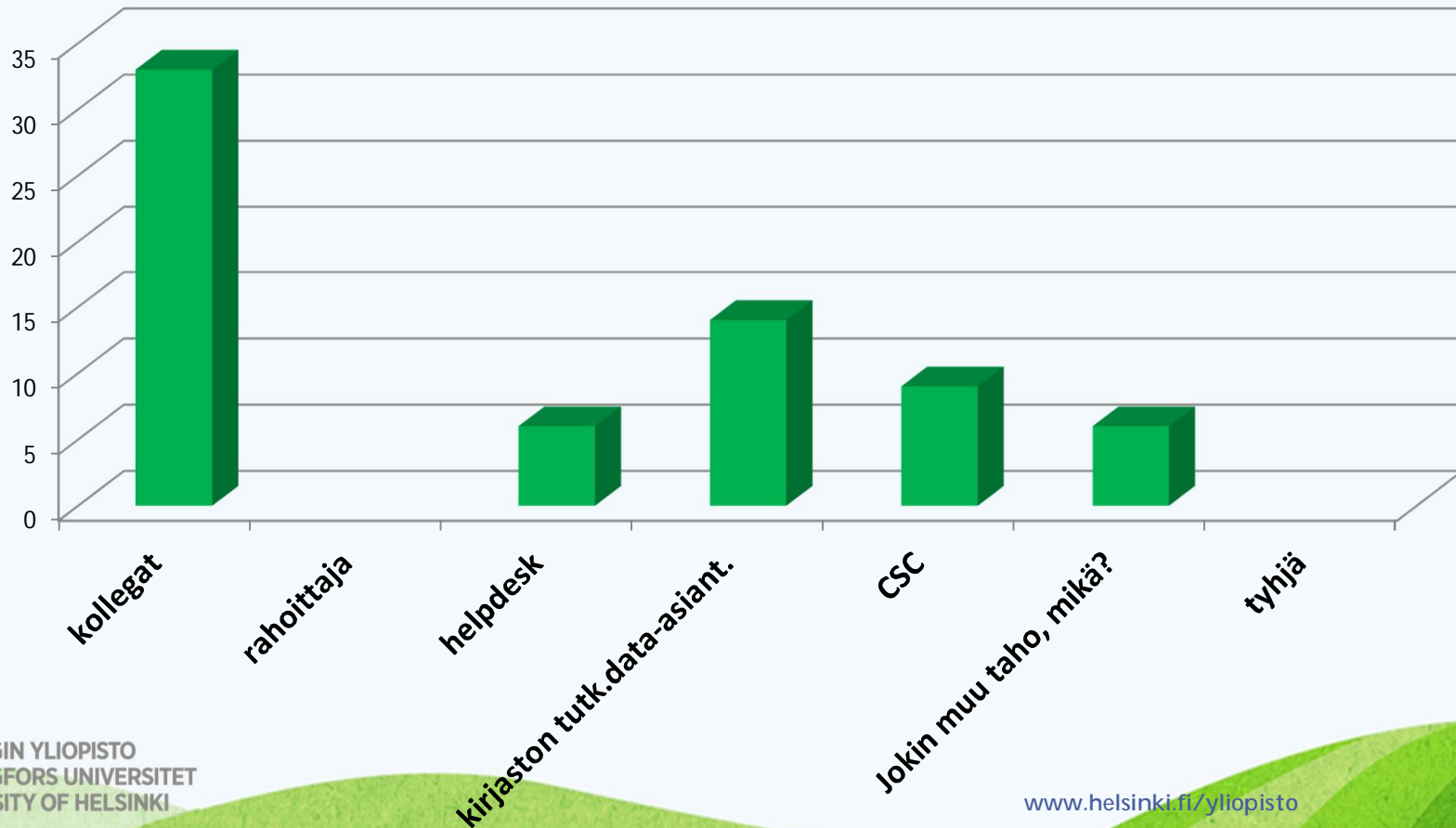
Teimme myös tutkimusprojektin...

- Ensin tehtiin katsaus kirjallisuuteen.
- Sitten kyselyjä, haastatteluita...
- Tutkittavat
 - Tutkijat
 - ICT palvelut
 - Muiden kirjastojen käytännöt...

Kaikki saivat keskustella tutkijoiden kanssa tutkimusdatasta ja datanhallinnasta.

Kumpulan kampuskirjaston Tudatuvassa tehdyn kyselyn tuloksia

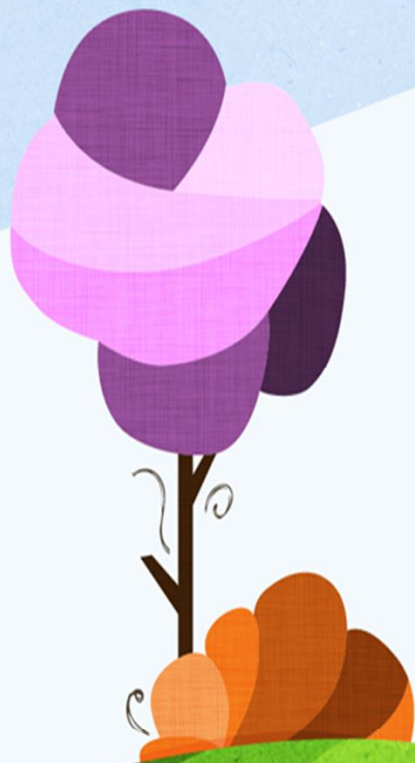
11. ... kuka osaa neuvoa mitä ohjeita Helsingin yliopistossa tulisi noudattaa ja mistä niitä löytyy? (n~52)





Miten osallistujia aktivoitiin?

- Odotukset ja tavoitteet –kysely heti aluksi.
- Päätimme yhdessä oppimistavoitteista.
- Opetimme toinen toistamme.
- Työpajat olivat niin osallistavia kuin mahdollista.
- "Miten on mennyt? Miten pitäisi petrata?"
–kysely koulutuksen puolessa välissä
- Jne.



Mitä siitä opimme?

Kokemuksia ja tuloksia



Kokemuksia

- On ollut hauskaa!
 - Osallistujien määrä ei huvennut matkan aikana, päinvastoin
- Vaikkemme sitä alunperin arvanneetkaan, kirjastolla on valtavasti potentiaalia datan hallinnan tukipalveluiden ja koulutuksen tuottamiseen.



Miksi onnistui?

- Koulutukseen osallistui aktiivisesti data-asioita jo osaavaa kirjaston väkeä => osaamisen jakaminen.
- Koordinoija ei tiennyt asiasta liikaa => ei passivoivaa vaikutusta.
- Koulutuksen rakentaminen EBLIP -ajattelun pohjalta toimi.



Kannattaa miettiä mitä kirjasto voi tehdä, vasta kun tietää tarpeeksi mitä tutkimusdatan hallinta oikeasti tarkoittaa.



Lopputuloksia

Suunnitelma kirjaston tarjoamista tutkimusdatanhallinnan koulutus- ja tukipalveluista.

Esittelimme suunnitelmat loppuseminaarissa 30.8.2013.

=> tarkemmat projektisuunnitelmat syntyvät syksyn 2013 aikana.



Kirjaston rooli?

tutkimusdatan metadata

tutkimusdatanhallintataidot

tutkimusdatan avoimen julkaisemisen tuki

tiedonhaun koulutus tutkimusdatatietokannoista

tutkimusdataan viittaaminen

tutkimusdata- arkistot

tutkimusdatan tekijänoikeus kysymykset



Kiitos!

Data Librarian

Mari Elisa Kuusniemi
 Science Information Specialist
 mari.elisa.kuusniemi@helsinki.fi



Lopputulosten pääaiheet

1. Tutkimusdatapalveluiden kehittämisen organisointi ja strategia
2. Viestintä ja verkkosivut
3. Koulutus ja neuvonta –palvelut
4. Tekniset –palvelut



1. Tutkimusdatapalveluiden organisointistrategia

- Tarvitaan vahva johdon tuki, joka on edellytyksenä työn resursoimiselle.
- Kirjastoon perustetaan datapalveluiden kehittämisprojekteja.
- Projektit voivat olla omaa tutkimusta tai tietyn palvelun kehittämishankkeita.
- Tutkimusdatapalvelut ovat osa kirjaston muita tutkijapalveluita.
- Palveluista siirrytään tutkijoiden kanssa kumppanuuteen, edellytyksenä tiiviimmät suhteet tutkijoihin.



2. Viestintä ja verkkosivut

- Kohderyhmät:
 - Gradun tms. opinnäytetyön tekijät, tutkijakoulut, tutkijat, tutkimusryhmät
- Tutkijan tarvitsema tieto yhdessä paikassa
 - Kirjaston tuottama "Tutkimuksen näkyvyys ja tutkimusaineistojen hallinnointi" osaksi [Tutkijan työvälineet](#) –kokonaisuutta
- Yhteistyö tietotekniikkakeskuksen ja Tutkimusasioiden sisältöjen tuottajien kanssa, jotta kirjaston tuottama sisältö löytyy.



3. Koulutus ja neuvonta – palvelut

- Työpajat, joissa laaditaan koulutusstrategia ja perusmateriaalit koulutuksia varten
 - Työpajoihin mukaan viestinnän, tekniikan ja koulutuksen osaajat
- Yleisesittelyitä pidetään osana tiedekuntien omia koulutuksia ja tilaisuuksia.
 - Koulutuksissa mukana myös tietotekniikka keskuksen ja lakipuolen edustajat.
- Integroidaan tutkimusdata-asiat kirjaston olemassa oleviin koulutuksiin.
- Opiskelijat tavoitetaan otollisessa vaiheessa, niin että tutkimusdata-asiat yhdistyisivät luontevasti opiskelun eri vaiheisiin. Huom: perusteilla olevat tutkijakoulut!



4. Tekniset -palvelut

- Tiivis yhteistyö sidosryhmien kanssa
- Ohjelmointipalvelut ja sovellukset
- Avoimen tutkimusdatan palvelut
- Aineistohallintasuunnitelman tekoa helpottava lomake (tietokanta).
- Datalab -työpajat
 - Data
 - Metatieto
 - Ohjelmointi